

Vapaaehtoisuuden uudet muodot

Vapaaehtoisverkostopäivät

7.11.2018

Toiminnanjohtaja Leo Stranius

Kansalaisareena

Kansalaisareena
VAPAAEHTOISTYÖTÄ VARTEN

TIETOA MEISTÄ ▾

OSALLISTU ▾

AJANKOHTAISTA ▾

AINEISTOA ▾

YHTEYSTIEDOT

VERKKOAREENA ▾

Kansalaisareena edistää
vapaaehtoistoimintaa, vertaisuutta
ja yhteisöllisyyttä.

TULE MUKAAN!

Kansalaisareena on ainoa vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttaja Suomessa. Luomme edellytyksiä vapaaehtoistoiminnan määrän lisäämiseksi ja laadun kehittämiseksi

Sisällys

- Kansalaisyhteiskunnan tila ja vapaaehtoistyö Suomessa
- Vapaaehtoisuuden uudet muodot
- Yhteenveto: Onnistumisen resepti

Kansalaisyhteiskunnan tila maailman väkilukuun suhteutettuna

28% suljettu

17% tukahdutettu

14% kaventunut

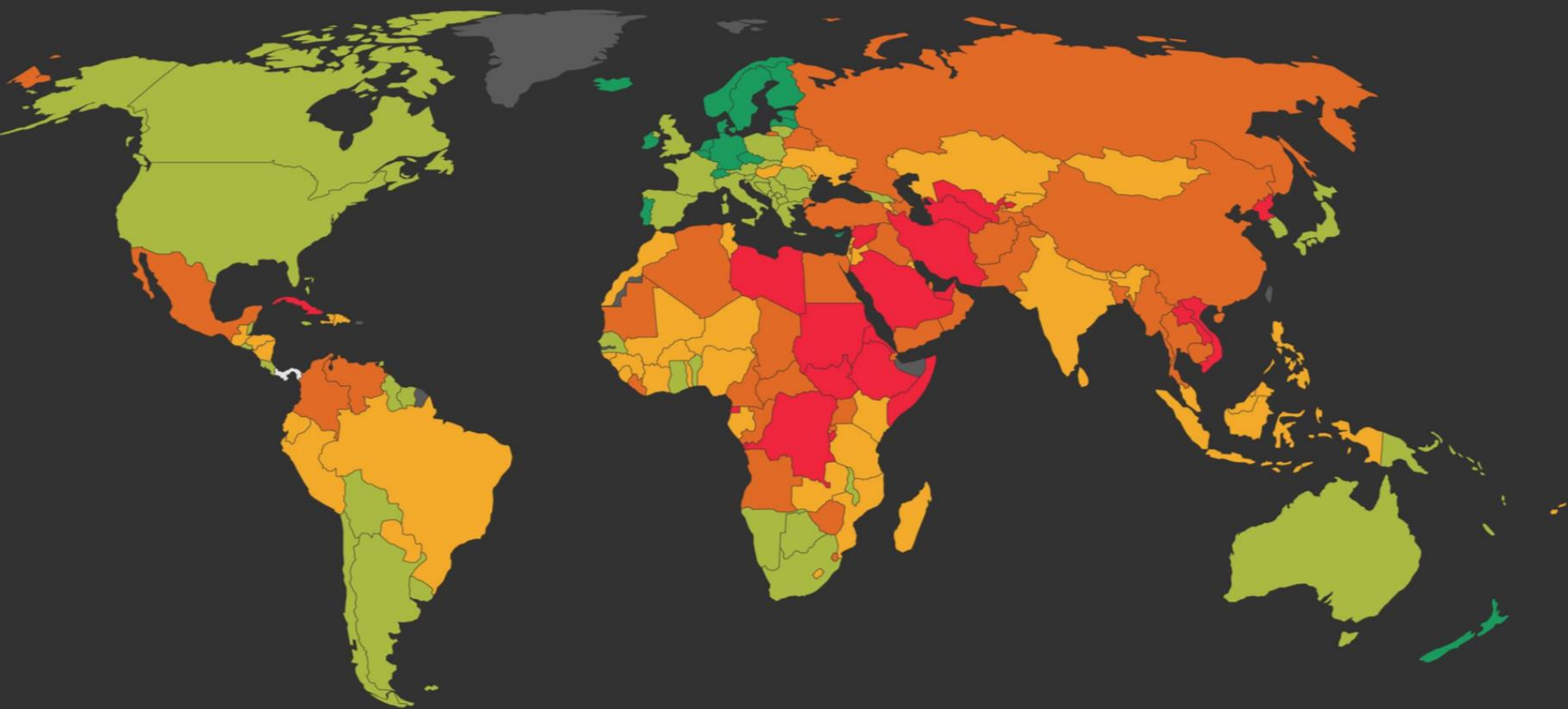

(Civicus 2017)

37% estetty

4% avoin

Civics 2017

● Suljettu   ● Tukahdettu   ● Estetty   ● Kaventunut   ● Avoin

Kansalaistoiminnan muutos

- Kansalaistoimintaa ovat perinteisesti leimanneet
  - läheinen kytkentä valtioon
  - yhdistysmuotoisuus ja hallinnon hierarkkisuus
- Uusien vaikuttamismuotojen luonteena
  - eivät kanavoidu olemassa olevien ryhmien, yhdistysten tai puolueiden kautta
  - kansalaistoiminta henkilöityy ja muuttuu hetkellisiksi verkostoiksi.

42% 15 tuntia

Osallistuisin, jos joku kysyisi ja olisi
aikaa

Vapaaehtoistyö Suomessa 2010, 2015 ja 2018:

<http://www.kansalaisareena.fi/aineistoa/tutkimukset-ja-selvitykset/>

2,5 miljardia

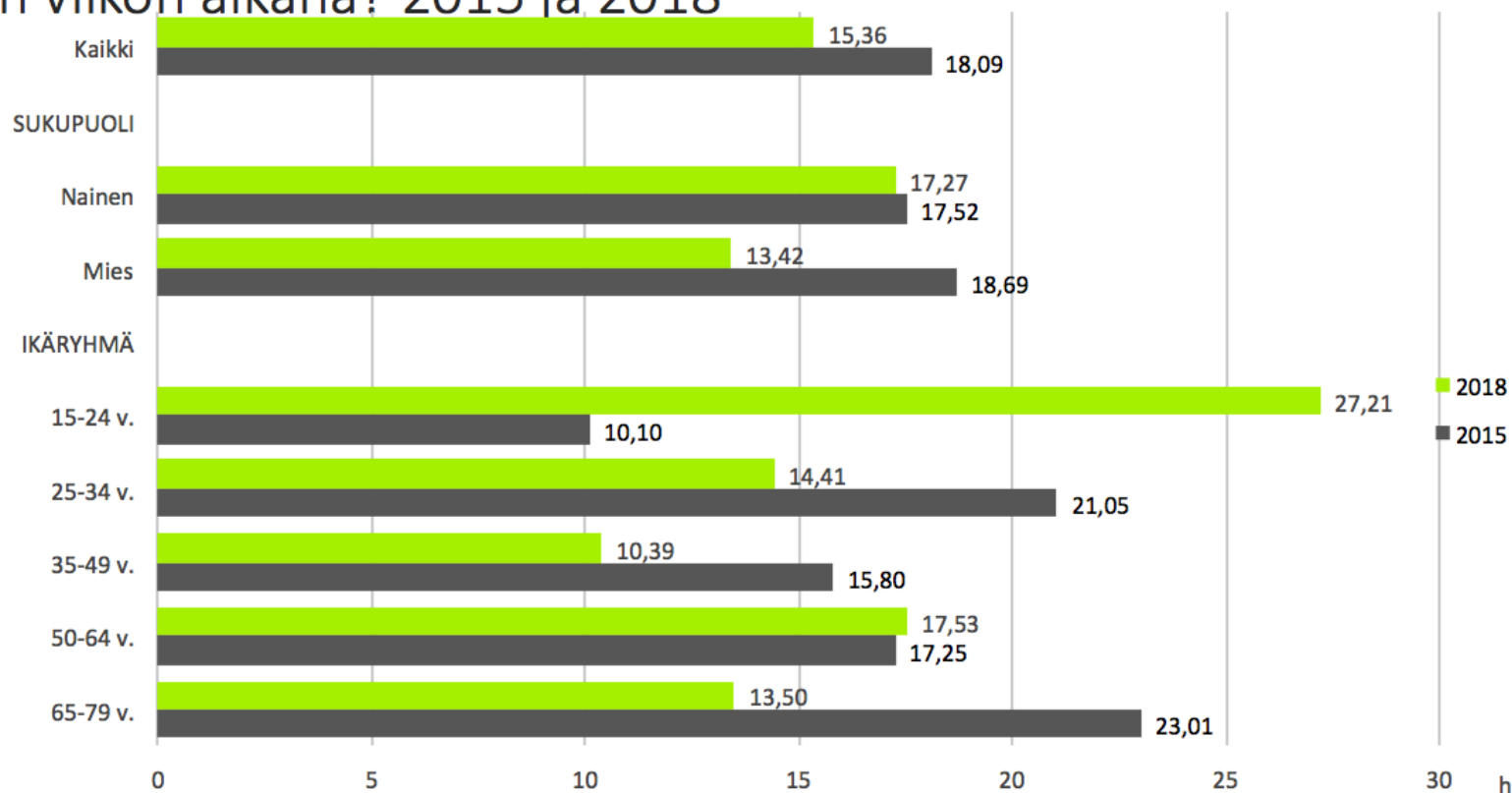
1,7 miljoonaa henkilöä

15 tuntia kuukaudessa x 10 kk

252 miljoonaa tuntia x 10e/h

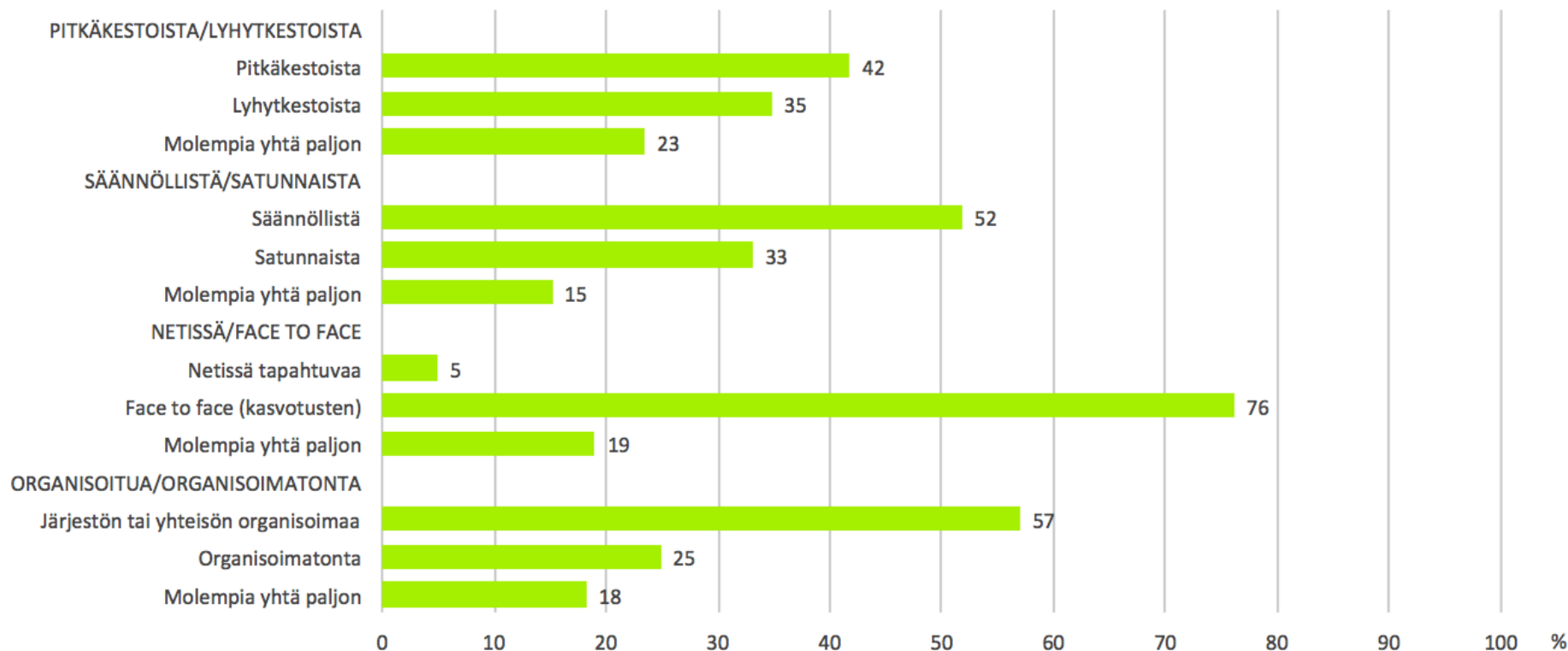
Arvioikaa, montako tuntia olette tehnyt yhteensä vapaaehtoistyötä neljän (4) edeltävän viikon aikana? 2015 ja 2018

Tehnyt vapaaehtoistyötä vähintään tunnin, n= 399 (2018) / 327 (2015)

TEHNYT VAPAAEHTOISTYÖTÄ NELJÄN VIIKON SISÄLLÄ

Millaista tekemänne vapaaehtoistyö on ollut ensisijaisesti:

Vastaajat, n= 401

Viisi tärkeintä huomiota

- Yhä useampi tekee vapaaehtoistyötä (2018 42% vs. 2015 33%)
- Vapaaehtoistyötä tehdään vähemmän (viimeisen 4 vkon aikana n. 15 h/kk (2018) vs n. 18 h/kk (2015))
- Naiset ja nuoret tekevät eniten - Ikäihmisten ja miesten vapaaehtoistyö on vähentynyt
- Verkossa, järjestöjen ulkopuolella ja lyhytaikaisesti tehdään yhä enemmän
- Pitkäkestoinen, järjestöjen kautta kasvokkain tapahtuva vapaaehtoistyö edelleen tärkein.

Järjestöjen vapaaehtoistoiminnan näkymät myönteisiä

Vapaaehtoisten tarve ja osaaminen kasvussa

Lisääntynyt järjestössä kahden viime vuoden aikana*

85 %

Vapaaehtois-
toimijoiden
tarve

70 %

Vapaaehtois-
toimijoiden
osaaminen

59 %

Vapaaehtois-
toimijoiden koulutus
ja perehdytys

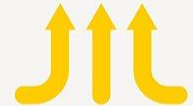
58 %

Vapaaehtois-
toimijoiden
määrä

57 %

Vapaaehtois-
toiminnan
kokonaismäärä

51 %

Uusien vapaa-
ehtoistoimijoiden
rekrytointi

* prosenttia vastaajista

Vapaaehtoisuuden uudet muodot

Sitoutuminen löystyy

Ihmiset kiinnittyvät enemmän ilmiöihin
ja merkityksiin kuin organisaatioihin

Pop-up -toiminta on pop

Siskot ja Simot

Keikkavapaaehtoistyön edelläkävijä
ja luovan välittämisen virtuoosi

22
SYYS

JÄRVENPÄÄ / NITRODISKO

25
SYYS

SAVONLINNA / VIE
VANHUS ULOS

30
SYYS

TUUSULA / SYKSY TULEE

04
LOKA

TURKU / PIHAILUA JA
PUUNAUSTA

Itseorganisoituminen nousee

"Voi vain tehdä, ei tarvinnut kysyä lupia" – itseorganisoituminen kansalaistoiminnassa

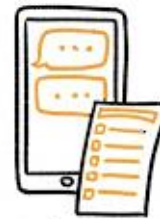
© 14.40 Karreinen.org 0 Comments

Yhden tai muutaman henkilön aloitteesta syntyy osaavien ihmisten verkosto.

JÄRJESTYS

LUOVA KAAOS

Painopiste on tekemisessä ja nopeassa toteutuksessa.

Some keskeinen viestiväline nopean toiminnan organisoinnissa

Voi vain tehdä, ei tarvinnut kysyä lupia.

Rajapinnat häviävät

Hiiop

[Löydä tehtävä](#)

[Ilmoita tehtävä](#)

[Tekijöiden tarinoita](#)

[Mikä on Hiiop?](#)

[FI](#) | [SV](#)

[Kirjaudu](#)

Hiiop! Ota koppi vapaaehtoistyöstä

Täältä löydät sopivan tavan tehdä vapaaehtoistyötä ja paikan kutsua apukäsiä vapaaehtoistehtävääsi. Lähde mukaan vapaaehtoistyöhön itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi!

Tavoitteena on 100 vuotta vapaaehtoistyötä. Siihen tarvitaan meitä kaikkia.
Laskuri huomioi sivuston kautta tehdyn vapaaehtoistyön:

273 v 9 kk 16 p
Q

Vapaaehtoistoiminta henkilöityy

15-vuotias Greta Thunberg kieltäytyy menemästä kouluun – sen sijaan hän istuu ilmastolakossa Ruotsin politiikan ytimessä

Thunberg aikoo jatkaa lakkoaan vaaleihin asti. Koulutöitä hän tekee itsenäisesti.

Muun muassa Dagens Nyheter kertoi ruotsalaistytön koululakosta nettisivuillaan.

Vilma-Lotta Lehtinen HS

Julkaistu: 24.8. 16:49

<https://twitter.com/hyvanaanaikana/status/1053976935666200577>

Hyvän sään aikana

@hyvanaanaikana

Following

Eilinen [#ilmastomarssi](#) oli pysäyttävä kokemus. Saimme kunnian tavata 15-vuotiaan [@GretaThunberg](#)'n, jonka puhe liikkui Senaatintorilla tuhansia ihmisiä. Greta oli samaa mieltä mielenilmauksen iskulauseen kanssa: [#NytOnPakko](#). [#ilmastonmuutos](#) [#climatestrike](#)

Translate Tweet

3-vuotias Toivo Rintala kohtasi järkyttäväksi roskaläjäksi muuttuneen koulun pihan ja alkoi heti siivota – Nyt Järvenpää palkitsee sydämet sulattaneen ”ympäristöagentin”

Järvenpään kaupunki on vuodesta 2002 jakanut vuosittain kestävän kehityksen Järkevä-palkintoja. Pikku-Järkevä jaettiin nyt ensimmäistä kertaa.

Järvenpään kaupunkikehityslautakunnan puheenjohtaja Pirjo Komulainen luovutti Toivo Rintalalle Pikku-Järkevä-tunnustuspalkinnon. Paikalla palkintojen luovutuksessa oli myös Toivon äiti Kristina Rintala. (KUVA: OLLI KETO-TOKOI)

JÄRVENPÄÄLÄISEN koulun pihan siivoamisessa kunnostautunut pieni ympäristöagentti, **Toivo Rintala**, 3, on saanut Järvenpään kaupungilta tunnustuksen työstään. Rintala keräsi lauantaina aamupäiväulkoilullaan törkyisessä kunnossa olleesta Mankalan koulun pihasta suuren määrän roskia.

HS:n kertoi, että Rintala kerää roskia myös aina muulloin ulkona liikkeessaan. Hän myös muun muassa huolehtii, että perheen kotona kierrätetään jätteet asianmukaisesti.

Kokeileva ja ketterä kehittäminen yleistyy

vs perinteiset suunnittelu- ja
organisointimenetelmät

Savonlinnan kulttuurikellari

”Toiset tekee mitä osaa, me tehdään, mitä halutaan”

Veera
Kolehmainen

VÄKI
VÄHE-
NEE,
PIDOT
PARA-
NEE

Muotoilijana
Savonlinnan
kulttuuriprofiilia
vahvistamassa

Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu

Asukasloikka

Tykätty Seurataan Jaa

Näytä

TAIDEKUTOMO

Toteuttaja: Savonlinnan kaupunkikeskustan asukasyhdistys ry
Toteutusaika: 1.3.2018-31.10.2018
Kokonaiskustannusarvio: 35 000 (hanketuki 95%)

SIISTIT SAARET

Toteuttaja: Savonlinnan kaupunkikeskustan asukasyhdistys ry
Toteutusaika: 1.4.2018-31.8.2018
Kokonaiskustannusarvio: 29 140 (hanketuki 95%)

SAVONLINNAN MAKERSPACE

Toteuttaja: Savonlinnan 4H-yhdistys ry
Toteutusaika: 1.3.2018-31.10.2018
Kokonaiskustannusarvio: 34 331 (hanketuki 95%)

KUMPPANUUSKAUPUNKI – KAUPUNKIKESKUSTA LÄHIDEMOKRATIAN LÄHTEELLÄ

Toteuttaja: Savonlinnan kylät ry
Toteutusaika: 1.3.2018-31.10.2018
Kokonaiskustannusarvio: 20 739 (hanketuki 95%)

PUNANENÄNÄ – YHTEISÖLLISYYTTÄ JA HYVINVOINTIA TAITEN

Toteuttaja: Toiminnallisen taiteen ystävät ry
Toteutusaika: 1.10.2017-31.10.2018
Kokonaiskustannusarvio: 31 975€ (hanketuki 95%)

TUKIKOIRAKKOTOIMINTA SAVONLINNASSA

Toteuttaja: Savonlinnan Seudun Mielenterveysseura ry
Toteutusaika: 1.5.2017 - 30.10.2018
Kokonaiskustannusarvio: 17 760€ (hanketuki 95%)

Punanenänä -
yhteisöllisyyttä ja
hyvinvointia taiten

@punanenana

Etusivu

Tapahtumat

Arvostelut

Tietoja

Videot

Kuvat

Julkaisut

Yhteisö

Kallioon avautui yhteinen jääkaappi – "Kuka tahansa voi lahjoittaa ylijäänyttä ruokaa ja myös hakea sitä"

Keru-yhteisöjääkaappi

Sivusta tykkäty · 25. lokakuu ·

Syyskuussa Keru-yhteisöjääkaappi sai yli 3000 kiloa ruokalahjoituksia. Syyskuun aikana ruokanoutoja Kerusta tehtiin yli 1000 kertaa. Kiitos kaikille ruuan lahjoittajille ja noutajille. Keru toimii kokonaan vapaaehtoisvoimin, kiitos myös teille kaikille mahtaville toiminnan pyörittämisessä mukana oleville ❤️ – ilman teitä tämä ei olisi mahdollista.

Keru-yhteisöjääkaappi sai taas tänään lahjoituksena isomman erän ylijäämäruokaa. Itsepalveluperiaatteella toimiva pisteemme on avoinna Kalliolan Settlementitalon (Sturenkatu 11, Helsinki) aukioloaikoina ja tänään vielä klo 20:00 saakka. Sääntöjemme mukaan kaikki noudot ja lahjoitukset tulee merkitä tietoineen pisteestämme löytyviin kansioihin, joista löytyy myös tarkempia ohjeita (oranssi kansio noutoille ja violetti lahjoituksille). Tervetuloa noutamaan ruokaa ja tekemään ilmastotekoja kanssamme!

81

1 kommentti 11 jakoa

**Digitalisaatio ja tekoäly muuttaa ja
disruptoi vapaaehtoistoimintaa**

Diginatiivit ja digimaahanmuuttajat

Miten digitalisaatio muuttaa..

- Käyntikorttien ja esitteiden sijaan verkkosivut
- Tietosanakirjojen ja tutkimusten sijaan google
- Kirjeiden ja postikorttien sijaan sähköpostit
- Mielipidekirjoitusten sijaan blogit ja Facebook-päivitykset
- Kokousten sijaan sähköistä päätöksentekoa ja skype-tapaamisia
- Jäsenlehtien sijaan sähköiset uutiskirjeet

Miten digitalisaatio muuttaa..

- Seminaarien sijaan webinaareja, LIVE-lähetyksiä ja -striimauksia
- Paperivetoomusten sijaan kansalaisaloite.fi tai adressit.com
- Päättäjätapaamisten sijaan Twitter
- Valokuvien sijaan Instagram ja tubetus
- Sähköpostien ja puheluiden sijaan pikaviestisovellukset
- Tietokoneiden sijaan mobiililaitteet

Etusivulle

HS todisti pakolaisten hätää leirillä Irakissa "Haluan takaisin kotiin niin pian kuin mahdollista"

Yli kolme miljoonaa ihmistä elää Irakissa maan sisäisinä pakolaisina. Nyt hyökkäys suurkaupunki Mosuliin ajaa lisää ihmisiä pois kodeistaan.

Um Haithem ja hänen pojanpoikansa Ali, 3, ovat paenneet Mosulista taisteluita leirille. Nimi tarkoittaa Haithemin äitiä. Hän ei halunnut antaa oikeaa nimeään turvallisuussyistä. (KUVA: SAMI KERO HS)

Sami Sillanpää HS

Julkaisu: 26.11.2016 2:00 , Päivitetty: 26.11.2016 8:09

HASAN SHAM. Ihan pienet syyt eivät saaneet irakilaista **Um Haithemia** pakenemaan kotoaan. Terroristijärjestö Isis miehitti hänen kotikaupunkinsa Mosulin, tappoi hänen kaksi poikaansa, kiristi rahaa ja uhkaili.

Silti Um Haithem perheineen pysyi kotona Mosulissa, kaksi ja puoli vuotta.

Mutta kaksi viikkoa sitten oli pakko lähteä. Irakin asevoimien hyökkäys Isisiä vastaan eteni heidän kotikortteleihinsa Samahin alueelle Mosulin itäosassa.

Luetuimmat

JUURI NYT

PÄIVÄ

VIKKO

1. Uudet seksitavat lisäävät. Uusi nielusyöpien määrä - tutkija ehdottaa HPV-rokotusohjelman laajentamista polkiin
2. Ulkomailla asuneet suomalaiset kertovat rajusta paluuskista: "Tuntuu siltä, että ainoa vaihtoehto on lähteä taas pois"
3. Yllättävä käänne: Pekka Saarinen ja Anni Sinnemäen on erottava viroistaan, jos haluavat Helsingin pormestariksi
4. Viisaustutkijan mukaan viisus on hyvin harvinaista: "Ihmiset haluavat olla omahyväisen tyytyväisiä siihen, että ovat aina oikeassa"
5. Poliisi: Lastensuojeluyksiköistä karannut tyttö puukotti ohjaajaa hengenvaarallisesti Tampereella
6. **Nyt.fi:** Sipilä-firma vai sarjakuviin superpahis? Kokeile, erotatko niitä toisistaan
7. Fysioterapeutti: Moni nainen kirsii tietämättään vatsalihasten erkaumasta - näin treenaat keskivartalosi kuntoon
8. Myrsky kuritti yöllä matkustajalautoja - tavarat lentelivät, ihmiset oksentelivat: "Joka puolella näkyi olevan hirveä kaaos"
9. **Kommentti:** Trumpista leviävät viihä huhut saavat ajattelemaan: sitä saa, mitä tilaa
10. Yhdysvaltain journalistivaikuttajat: Donald Trump on "ennenkuulumaton uhka demokratialle"

aktionist^a

TOIMI
PAKOLAISTEN
HYVÄSKI

Lahjoita SPR:n ruoka-apuun
Hasan Sham -pakolaisleirille

Allekirjoita vetoomus

Punavuori tukee ry
keräävaatteita
Irakin pakolaisille

Lahjoita verta

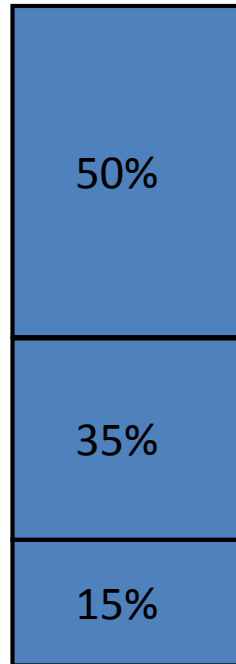

paina nappia
ja vaikuta

Yhteenveto: Onnistumisen resepti

Onnistumisen resepti

- Häpeämätöntä toimintaa ja tekemistä
- Halua, innostusta (motivaatio)
- Taitoa, osaamista

“Ainoat ihmiset, jotka eivät koskaan epäonnistu, ovat niitä, jotka eivät koskaan yritä mitään.”

**“The only
thing we
have to fear,
is fear itself”**

Franklin D.
Roosevelt
1933

Tehdään Suomesta maailman paras paikka vapaaehtoistoiminnalle

Kiitos!

Ota yhteyttä:

Leo Stranius

leo.stranius@kansalaisareena.fi

puh. 040-754 7371

www.kansalaisareena.fi

